

Продемонструємо це на прикладі рівняння (2). Знову знаходимо стан рівноваги системи. Таким чином, в дискретному випадку також отримано аналітичне рішення. Відповідний ступінчастий графік наведено на рис. 1.б.

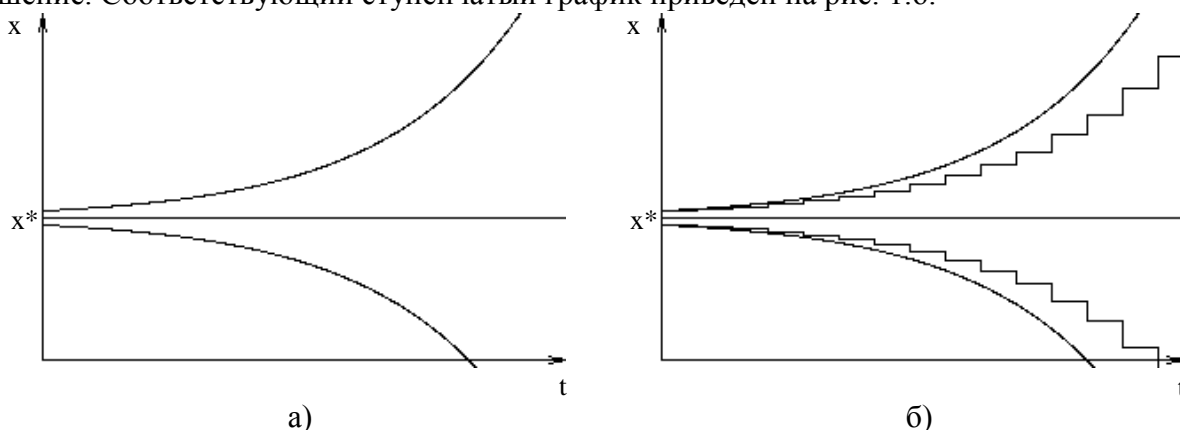


Рис. 1. Траєкторії поведінки системи

На цьому ж графіку наведені і старі результати, отримані за допомогою рішення диференціального рівняння (1). Порівняємо результати, отримані двома методами. З класичних позицій чисельного інтегрування диференціальних рівнянь ми використовували, в дискретному варіанті, так звану метод Ейлера, який відрізняється порівняно низькою точністю і швидким накопленням похибки. Ми бачимо, що ступінчасті графіки, що відповідають цьому методу, швидко відходять від гладких кривих, отриманих за допомогою точного рішення диференціального рівняння.

Однак при оцінці тих же результатів з позицій розв'язуваної економічної задачі ми приходимо до протилежних висновків. Ступінчасті графіки відповідають реальному економічному процесу, який є дискретним за своєю природою. В цьому сенсі вони є точними. Гладкі ж графіки отримані в результаті процедури згладжування реального дискретного процесу і дають, в кінці, наближені результати. Чим більше крок зміни часу  $\Delta t$ , тим більше відрізняються ідеалізовані неперервні результати від точних дискретних результатів.

## ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

І. О. Тарасенко, д.е.н., доцент, О. В. Батрак

Київський національний університет технологій та дизайну

Ефективне функціонування та розвиток сучасних підприємств безпосередньо залежить від досконалості фінансового менеджменту, що об'єктивно підвищує вимоги до гнучкості системи управління та компетентності персоналу, методів та інструментарію прийняття обґрунтованих оперативних та стратегічних рішень. Ефективність управлінських рішень забезпечується якістю інформації і досконалістю системи показників, які характеризують фінансовий стан досліджуваного об'єкта. Це свідчить про актуальність проблеми розробки цілісної системи збору, обробки, передачі та зберігання даних, а також їх аналізу з метою прийняття рішень щодо управління досліджуваним об'єктом. Всі ці завдання вирішуються розробкою та впровадженням цілісної системи фінансової діагностики на підприємстві.

Фінансова діагностика підприємства передбачає систематичну й усебічну оцінку його діяльності з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу.

Комплекс науково-методичного інструментарію фінансової діагностики узгоджується з методами її проведення, які за ступенем обґрунтованості поділяють на формалізовані і неформалізовані.

До формалізованих методів фінансової діагностики відносять найбільш об'єктивні методи, в основу яких покладено науково обґрунтовані, жорсткі зв'язки і перевірені практикою аналітичні залежності – балансовий, диференційний, логарифмічний, інтегральний, факторний, простих і складних відсотків, дисконтування.

До неформалізованих методів відносять методи, в основі яких лежать характеристики аналітичних процедур на логічному рівні, побудовані здебільшого на інтуїтивному відчутті, досвіді та знаннях аналітики – психологічні, морфологічні, порівняльні, аналогії, експертних оцінок і прогнозних сценаріїв, побудови системи показників, аналітичних таблиць, визначення абсолютних і відносних змін величин різних статей балансу за звітний період та в динаміці.

В результаті проведених досліджень було розроблено методичний підхід щодо здійснення внутрішньої діагностики фінансового стану, який включає такі основні етапи.

I етап. Формулювання мети та визначення переліку цільових показників. При проведенні діагностики фінансового стану підприємства основними групами показників визначено показники ліквідності, показники ділової активності, показники рентабельності і показники платоспроможності підприємства.

II етап. Організація процесу спостереження (збирання даних) та підготовка інформації для діагностики. Кожну складову результативності пропонується оцінювати за сукупністю одиничних показників, які сформовано за напрямками результативності відповідно до стандартів та адаптовано для використання в системі фінансового менеджменту підприємств. Для кожного з показників, які підлягають аналізу в системі діагностики фінансового стану підприємства, необхідно визначити: форму представлення даних та джерела інформації (оперативні дані або дані форм звітності); терміни подання даних та призначити відповідальних осіб.

У разі, якщо дані у встановленій для діагностики формі відсутні (раніше подібний аналіз не проводився), доцільно розробити нові форми та бланки звітності для підрозділів, відповідальних за подання такої інформації, а в разі потреби – організувати проведення спеціальних вибіркового обстежень.

III етап. Оцінювання та первинний аналіз одиничних показників. Для знаходження рівня показників та їх інтерпретації в практиці аналізу використовують різноманітні методи. Так, зокрема, при оцінці одиничних показників фінансової стійкості підприємства для кожного розрахункового параметра визначають деякі межі його змін в часі. При цьому виходять з припущення, що для будь-якого параметра можливо визначити (за допомогою методу експертних оцінок), які значення параметрів є прийнятними, нормальними або кризовими. Таким чином, через експертні оцінки визначають межі змін тих чи інших вибраних параметрів, тобто формують класи їх станів в динаміці.

IV етап. Розрахунок групових та інтегрального показників фінансової результативності. Після визначення одиничних показників за кожним з блоків показників фінансового стану відбувається розрахунок групових показників.

V етап. Аналіз та інтерпретація даних, розробка рекомендацій щодо підвищення фінансової результативності діяльності підприємства. На даному етапі доцільним є проведення багатовимірного аналізу, яким передбачається аналіз показників фінансового стану та на цій основі – показників фінансового потенціалу. Інтерпретація одержаних результатів, а саме висновки щодо стану та тенденцій зміни цільових показників, оцінка динаміки розвитку досліджуваних процесів є базою для прийняття управлінських рішень, розробки та коригування програм фінансового розвитку підприємства.

VI етап. Короткострокове прогнозування цільових показників, яке пропонується здійснювати з метою виявлення тенденцій їх змін за умов, що склалися. Прогнозування включає (як обов'язковий етап) побудову відповідних одновимірних та багатовимірних моделей.

VII етап. Візуалізація та документування даних (складання звіту). Підприємствам за результатами фінансової діагностики рекомендується складати два види звітів: для

внутрішнього використання в процесі управління та для зовнішніх користувачів – зацікавлених сторін..

Найважливішою складовою ефективного управління є забезпечення стабільного розвитку підприємства, необхідною умовою якого є оптимізація його фінансового стану. Це і визначає необхідність створення системи діагностики, інтегрованої в загальну систему управління підприємством.

## **РЕІНЖІНІРИНГ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ**

В. Я. Рубан, д.т.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

Перетворення *реінжинірингу* *бізнес-процесів* (РБП), як ефективного засобу удосконалення діяльності економічних об'єктів, із мистецтва в науку є однією з найбільш актуальних проблем сучасної – постіндустріальної стадії розвитку економіки та суспільства в цілому.

Родоначальником терміна «реінжиніринг» вважається Майкл Хаммер. За його визначенням, реінжиніринг – це фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування бізнес-процесів з метою досягнення істотного поліпшення якості їх функціонування. РБП – це сукупність методів і засобів, призначених для кардинального поліпшення основних показників діяльності підприємства шляхом моделювання, аналізу і перепроєктування існуючих бізнес-процесів. Реінжиніринг бізнес-процесів застосовується за необхідності радикальних змін, що передбачає створення принципово нових, ефективніших бізнес-процесів на підприємстві.

Визначення РБП містять в собі три ключові характеристики: «істотне поліпшення», «радикальне перепроєктування» та «бізнес-процес». Саме розкриття змісту ключових слів приводить до розуміння суті реінжинірингу.

*Істотне поліпшення* – це не просто покращення певного параметру підприємства або роботи окремої ланки організації. Це якісний перехід до нового рівня ефективності бізнесу, здійснення прориву, що і є критерієм реінжинірингу.

*Радикальне перепроєктування* означає звернення до першопричин та першооснов речей. Тобто реінжиніринг – це не проведення косметичних заходів та часткових змін, а відмова від старого та застосування нового підходу до виконання роботи.

Третє ключове слово у визначенні РБП – це *бізнес-процес* (БП), що містить у собі взаємозалежні дії (операції, процедури), які реалізують одну або декілька бізнес-цілей підприємства. Найчастіше фахівці використовують наступні визначення бізнес-процесу. Бізнес-процес – це упорядкована сукупність операцій на підприємстві, які спрямовані на перетворення вхідних інформаційно-матеріальних потоків у вихідні продукти чи послуги, що представляють цінність для клієнта; або упорядкований процес перетворення множини входів у множину виходів, який реалізує місію, тобто бізнес-функцію, підприємства; чи – упорядкований набір дій, які приводять до вирішення певного підприємницького завдання.

Суть реінжинірингу полягає в комплексній системі докорінних перетворень в організації. Реінжиніринг має коріння в кібернетичному підході до науки управління. РБП починається з моделювання устрою, діяльності та розвитку організації і завершується уречевленням цих моделей її статички і динаміки під вирішення конкретних поточних та перспективних завдань. Часто це уречевлення веде до усунення на підприємстві нерациональних структурних ланок та процесів. Як правило РБП втілюється стрибкоподібно, в великих масштабах, згори вниз по організаційній структурі. Такий підхід дає можливість радикального покращення результату діяльності за рахунок створення принципово нових технологій бізнес-процесів. Реінжиніринг базується на використанні сучасних *комп'ютерно-*